

HAMAS-İSRAİL ÇATIŞMASI PERİYODİK DEĞERLENDİRME -4

(14-16 Kasım 2023)

GÜNCEL GELİŞMELER

* Hamas'ın silahlı kanadı İzzeddin el-Kassam Tugayları'nın 7 Ekim sabahı "Aksa Tufanı" adıyla kapsamlı saldırı başlatmasının ardından, Hamas ile İsrail arasındaki çatışmaların 40'ıncı gününde, İsrail'in Gazze'ye saldırıları devam etti. İsrail'in yoğun saldırı altında tuttuğu Gazze Şeridi'nde öldürülenlerin sayısı 11 bin 500'e yükseldi.

* Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) Malta'nın sunduğu karar tasarısı, acil oturumda oylanarak kabul edildi. Tasarı, Gazze Şeridi'nde yeterli gün boyunca uygulanacak "acil ve uzatılmış insani aralar ve koridorlar" öngörüyor. Konseyin 12 üyesi karar lehine oy kullanırken, daimî üyeler ABD, İngiltere ve Rusya çekimser oy kullandı. Karar, Hamas ve diğer grupların elindeki rehinelere "derhal ve koşulsuz olarak serbest bırakılması" çağrısını belirtiyor.

* İsrail, Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Cebaliye Mülteci Kampı'na hava saldırısı düzenledi. Saldırıda 31 kişi hayatını kaybetti. Hamas Sözcüsü, 5 günlük ateşkes karşılığı 70 sivil serbest bırakmaya hazır olduklarını açıklarken, İsrail Ordu Sözcüsü, Gazze'deki bir hastanede rehinelere ait iz bulduklarını öne sürdü. İsrail Başbakanı Netanyahu ise "Bu operasyon değil, topyekûn savaştayız" dedi.

* İsrail, Hamas'ın elinde tuttuğu 50 İsrailli rehineye karşılık, İsrail hapishanelerinde tutuklu kadın ve çocukların serbest bırakılması ile Gazze Şeridi'nde 3 gün çatışmalara ara verilmesini içeren esir takası teklifini reddetti.

* İsrail, istihbarat bilgilerine ve operasyonel gerekliliğe dayanarak uzun süredir abluka altında tuttuğu Şifa Hastanesi'ndeki belirli bir alanda Hamas'a yönelik saldırı düzenledi. İngiliz haber ajansı Reuters, İsrail güçlerinin operasyonu hastanenin belirli bir bölgesinde gerçekleştirdiğini, operasyona başlamadan önce ise hastanede olduğunu iddia ettiği tüm Hamas üyelerine "teslim ol" çağrısında bulunduğunu aktardı. Ancak İsrail'in, Hamas'ın ana karargâhı olduğunu öne sürdüğü Gazze'deki Şifa Hastanesi'ni işgal etmesinin ardından, tüneller ve cephanelikler yerine binada bulunduğunu iddia ettiği paslı silahlar ve birkaç kamerayı kanıt olarak sunması eleştirilere neden oldu. Hamas gün içerisinde yaptığı açıklamada hastanelerde askeri unsurlarının bulunduğu iddialarını reddetti, Birleşmiş Milletleri Gazze'deki hastaneleri denetlemesi için uluslararası komisyon kurmaya çağırdı.

* İsrail'in hastane baskınıyla ilgili konuşan ABD Başkanı Biden, Hamas'ın hastaneleri kullanarak savaş suçu işlediğini söyledi. ABD Ulusal Güvenlik Sözcüsü John Kirby ise Şifa hastanesine yapılan baskına yeşil ışık yaktıkları iddialarını reddederek, İsrail'in El Şifa Hastanesi'ne operasyonu "ABD'nin onayıyla gerçekleştirmediğini" açıkladı.

* Gazze'yi 40 gündür bombalayan İsrail savaşı genişletme planını devreye soktu. İsrail Genelkurmay Başkanı Herzi Halevi, silahlı gruplarla sıcak çatışmaların yaşandığı kuzeydeki Lübnan'ı işaret ederek "Kuzey için operasyon planları hazırlıyoruz. Hedefimiz güvenliği sağlamak" dedi.

* İsrail, ABD ile ortak ürettiği 'Davut Sapanı' isimli orta ve uzun menzilli hava savunma sisteminin Finlandiya'ya 317 milyon euro değerindeki satışını gerçekleştirdiğini duyurdu. Yapılan açıklamaya göre, ABD-İsrail ortak üretimi Davut Sapanı hava savunma sisteminin ilk defa üçüncü bir ülkeye satılacak.

ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

Uluslararası ilişkiler açısından;

* ABD'nin, bir taraftan Rusya-Ukrayna savaşında Ukrayna'ya ciddi boyutlara ulaşan mali ve askeri destek verirken, diğer taraftan İsrail-Hamas çatışmasında İsrail'e destek vermesinin üzerindeki yükü her geçen gün artırdığı, Ortadoğu'da Suriye-Irak dışında uzun sürecek yeni bir cephe açılması endişesinin giderek arttığı ve yaklaşan seçim öncesi Filistin lehine artan gösteriler de dikkate alındığında, İsrail'e gerilimi düşürme çağrısında bulunmaya devam edebileceği hatta bu konuda baskı yapabileceği,

* Her geçen gün artan sivil ve özellikle çocuk kayıplarının dünyada yarattığı kızgınlık ve buna bağlı olarak tüm dünyada artan protesto gösterilerinin de etkisiyle çatışmayı durdurabilecek ülkelerin ateşkes konusunu daha fazla gündeme getirecekleri,

* İsrail'in kısa vadede, Lübnan'da Hizbullah'a yönelik faaliyetlerini arttırma yönünde girişimlerde bulunabileceği,

Askerî açıdan;

* İsrail'in, Hamas'ı ve Gazze'nin altyapısını ortadan kaldırmak için Gazze'ye hava saldırıları aralıksız devam ettirirken, derinliği 50-70 metre, genişliği 2 m (yer yer bir aracın geçeceği kadar geniş) ve uzunluğu 500 km kadar olan tünellerin, olası kara harekâtında Hamas'a asimetrik bir avantaj kazandıracığı tüm otoritelerce kabul edilen bir gerçektir. Bu durumu çok iyi bilen İsrail Ordusu'nun, askerlerini tünellerin içine sokmadan tünellerde bulunan Hamas'ın etkinliğini yok edebileceği yöntemler üzerinde çalıştığı, mecbur kalması durumunda ise bu maksatla uzmanlaştığı belirtilen "Yahalom (gelincik)" birliklerini kullanabileceği,

* İsrail ordusunun son dönemdeki saldırılarının, öncelikle Gazze şehrini ikiye bölerek kuzeydeki Filistinlileri güneye göçe zorlamaya yönelik "Mahdut Hedefli Taarruz" olarak kıymetlendirilebileceği, bunun da bölgede üst yapıyı tamamen yok ederek tünellerde bulunan Hamas unsurlarının ikmal desteğini ortadan kaldırmaya yönelik bir planın uygulaması olduğu,

* Çatışmaların başladığı 7 Ekim'den itibaren, İsrail'in yaptığı yoğun bombardımana (yaklaşık 30 bin ton, İkinci Dünya Savaşı'nda Hiroşima'ya atılan bombanın yaklaşık üç katı gücünde) rağmen, Hamas'ın karşılık olarak halen koordineli roket atışı yapıyor olmasının, Hamas'ın Emir Komuta Birliğini devam ettirdiğini gösterdiği,

* İsrail'in Finlandiya'ya hava savunma sistemi ihracatının, müteakip dönemde, Hamas çatışmasında Gazze'yi bir laboratuvar olarak kullanması (combat proven) sonucu elde ettiği tecrübeler neticesinde geliştirdiği silah ve sistemlerin satışını hızlandırabileceğinin somut bir işareti olduğu değerlendirilmektedir.